

P 0007 Blodsmitteuhell. Forebygging, strakstiltak og oppfølging

Dato	Sist revidert	Rev. Nr.	Godkjent av (sign.)
20.8.2008	20.8.2007	1	Instituttleder Gerd E.M. Nordhus

Utarbeidet ved: Bachelorutdanning i sykepleie, Institutt for helsefag, Høgskolen i Ålesund.

Versjon: 1 10.04.07

Dokumentet angår: Studenter og lærere

Gjelder for enhet: Klinisk lærings- og utviklingscenter (KLU)

Dokumentansvarlig: Randi Tafjord

Hensikt	Å beskytte studenter og personell mot smittestoff som overføres via blod, og sørge for at den personen som eksponeres for blod får nødvendig førstehjelp og adekvat vurdering, behandling og oppfølging.
Omfang	Prosedyren gjelder for personer som kan bli eller har vært utsatt for uhell som medfører mulig blodsmitte, for eksempel stikkuehell, blodsprut i øyet, søl av blod på skadet hud. Prosedyren gjelder ved ulike former for ferdighetstrening i KLU.
Grunnlagsinformasjon	Når blod eller kroppsvæske fra en person (smittekilden) kommer inn i blodomløpet på en annen person (den smitteutsatte), foreligger det smittefare med ulike blodoverførbare virus. De mest aktuelle er: <ul style="list-style-type: none">• Hepatitt B-virus (HBV)• Hepatitt C-virus (HCV)• Humant immunsvikt-virus (HIV) Virus må inokuleres (innpodes) gjennom hud eller slimhinne for at smitten skal finne sted. Dette kan skje ved stikk, kutt eller bitt. Det må være en viss konsentrasjon av virus i blod eller kroppsvæske for at smitte skal finne sted. De vanligste blodsmitteuhell er stikk på brukte sprøytespisser, skader fra andre, skarpe, blodtilsølte gjenstander samt blodsøl på skadd hud. Smittorisikoen øker når skaden har skjedd: <ul style="list-style-type: none">• Med hul nål (kanyle)• Med grov kanyle• Ved dype stikk• Siden alle mennesker kan være kjente eller ukjente smittebærere, skal enhver student eller lærer oppfattes som en mulig smittekilde.

Arbeidsbeskrivelse

Ansvar

- Studieleder har ansvar for at antall studenter pr. lærer blir vurdert i forhold til sikker gjennomføring av aktuell undervisning.
- Lærere som underviser i KLU har ansvar for å følge retningslinjer for aktuell prosedyre, og for å sette seg inn i prosedyre ved blodsmitteuhell.
- Lærere som underviser i KLU har ansvar for at studentene før gjennomføringen har satt seg inn i aktuell prosedyre, er informert om prosedyre ved blodsmitteuhell, og har underskrevet på skjema for informert samtykke før evt. gjennomføring av invasive prosedyrer.
- Den som utsettes for mulig blodsmitte, skal umiddelbart igangsette strakstiltak og varsle ansvarlig lærer.
- Ansvarlig lærer skal hjelpe eksponert person med strakstiltak, og sørge for at han/hun kontakter fastlege eller Ålesund kommunale legevakt. Det siste gjelder studenter som ikke har fastlege i Ålesund kommune eller i noen av de nærmeste kommunene.
- Ansvarlig lærer sørger for at meldeskjema for blodsmitteuhell fylles ut og medbringes til lege. Kopi av meldeskjema beholdes av eksponert person som grunnlag for vurdering, evt. behandling og videre oppfølging.
- Ansvarlig lærer varsler studieleder som har ansvar for videre oppfølging.

Strakstiltak

Ved stikk/skjæreskade med spontan blødning:

- La det blø 2-3 minutter hvis blødningen ikke er stor, eventuelt klem forsiktig rundt stikkstedet/kuttet for å få det til å blø litt.
- Vask deretter med rikelig såpe og rennende vann i 10 minutter.
- Desinfiser området med Klorhexidin spritløsning 5 mg/ml.
 - Ha desinfeksjonsvæsken i en bolle og dypp hele det skadede området i væsken i 4-10 minutter

Ved stikk/skjæreskade uten spontan blødning:

- Ikke klem rundt stikkstedet.
- Vask med rikelig såpe og rennende vann i 10 minutter.
- Desinfiser området med desinfeksjonsmiddel som beskrevet ovenfor.

Ved blodsprut i øyne, munn, nese:

- Skyll med rikelig vann i minst 10 minutter.
Munnen kan også skylles med munnskyllvann med hydrogenperoksyd. Øyne kan skylles med fysiologisk saltvann.

Ved blodsøl i sår:

- Skyll øyeblikkelig med rikelig vann i 10 minutter.
- Desinfiser såret med vandig klorhexidinløsning 1 mg/ml.

	<p><u>Ved synlig blodsøl på utstyr og/eller flater:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Utstyr og flater skal desinfiseres før det rengjøres.• Bruk hansker.• Desinfeksjonsmiddel, brukerinformasjon og datablad finner du på skyllerommet.• Utstyr som er forurenset med organisk materiale skal ligge helt neddykket i PeraSafe bruksløsning 10 min (30 min på mycobakterier).• På flater skal alt synlig smuss dekkes med Virkon bruksløsning, hold flaten fuktig i 10 min.• Etter desinfeksjon skal utstyr skylles med vann, og overflater rengjøres på vanlig måte. <p>Melding, behandling og oppfølging.</p> <ul style="list-style-type: none">• Studieleder har ansvar for at uhell og skade blir meldt til Rikstrygdeverket (skjema RTV 11.01.A), og for eventuell videre oppfølging fra Høgskolen i Ålesund.• Videre oppfølging av den eksponerte forutsettes ivaretatt av den eksponerte selv og fastlege eller Ålesund kommunale legevakt.
Kontrollrutiner	<ul style="list-style-type: none">• Ansvarlig for KLU skal en gang i kvartalet; august, november, februar og mai kontrollere at følgende er tilgjengelig i KLU:<ul style="list-style-type: none">○ Klorhexidin 1 mg/ml og Klorhexidinsprit 5 mg/ml○ annet førstehjelpsutstyr○ desinfeksjonsmiddel til utstyr og overflater○ meldeskjema for blodsmitteuhell• Studieleder er ansvarlig for:<ul style="list-style-type: none">○ at lærere som skal ha undervisning i KLU kjenner retningslinjer for aktuell undervisning og prosedyre ved blodsmitteuhell○ at det under arbeid med undervisningsplan blir foretatt risikovurdering i forhold til undervisning i KLU
Avvik og avvikshåndtering	<ul style="list-style-type: none">• Avvik er mangelfull eller ukorrekt oppfølging av denne prosedyren• Ansvarlig lærer har ansvar for å melde avvik på avviksskjema til HMS-leder.• Melding om avvik skal medføre at HMS-leder, ansvarlig lærer og ansvarlig for KLU går i gjennom hva som har skjedd, vurderer årsaksforhold og igangsetter tiltak som skal forhindre nye avvik.
Referanser / krav	<ol style="list-style-type: none">1. FOR 2005-06-17 nr 610: Forskrift om smittevern i helsetjenesten. http://www.lovdata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20050617-0610.html2. Nasjonalt folkehelseinstituttet. 05.03.2007 http://www.fhi.no/eway/default.aspx?pid=233&trg=MainLeft_5669&MainLeft_5669=5544:56146::0:5667:1:::0:03. PPS – Praktiske prosedyrer i sykepleietjenesten. akribe as 2003. Oppfølging av personale etter uhell med kroppsvæsker. 01.09.2006
Vedlegg	Meldeskjema for blodsmitteuhell.

Meldeskjema for blodsmitteuhell

Skjemaet tas med når lege oppsøkes. Kopi av utfylt skjema leveres til Programansvarlig.
Fylles ut av smitteutsatt:

Smitteutsatt:

Navn: _____

Personnr.: _____

Privatadr.: _____

Tlf. privat: _____

Skadested: _____

Skadedato: _____

Kl.: _____

Smittekilde:

Ukjent:

Navn: _____

Personnr.: _____

Kjent status for:

HBV:

HCV:

HIV:

Type skade/uhell:

Kutt

Stikk:

Søl/sprut mot slimhinne:

Søl på skadet hud:

Annet: _____

Iverksatte strakstiltak:

Fremkalt blødning

Vasket eller skylt:

Desinfisert:

Annet: _____

Beskriv hendelsesforløpet: _____

Tidligere hepatitt-B vaksiner:

Årstall, antall doser: _____

Sted, dato: _____

Underskrift smitteutsatt: _____